

โครงการฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสบป.)

เพื่อจัดตั้งเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ณ ปาดงใหญ่ บ้านสร้างถ่อนอก ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ในการเสด็จพระราชทานธง “ พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต ” เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ ตอนความหนึ่งว่า.. “ ข้าพเจ้าถือว่าวันนี้เป็นมิ่งมหามงคลที่ประเทศไทยได้มีประชาชนเป็นจำนวนมากที่อาสาที่จะปกป้องรักษาป่าในผืนแผ่นดิน อันที่จริงการปฏิญาณรักษาป่านี้เป็นประโยชน์แก่พวกเราทุกคน และลูกหลานของเราในอนาคต เพราะเมืองไทยไม่มีแหล่งน้ำจืดที่ไหนเลยนอกจากป่า ป่าเป็นแหล่งน้ำจืด ป่าเป็นที่เก็บขังบริสุทธิ์สำหรับพวกเรา ได้ทำมาหากิน ได้บริโภคเพื่อว่าผืนดินของเรานี้จะได้เป็นผืนดินที่เป็นประโยชน์ให้ชีวิตของพวกเราอย่างแท้จริงที่เราเป็นนักเกษตรกรรม กสิกรรม ถ้ำขาดต้นไม้ ขาดป่า เราก็คขาดความชุ่มชื้น ความชุ่มชื้นนี้หมายถึงฟ้าฝนที่ตกตามฤดูกาล ต้นไม้นี้เป็นของมีประโยชน์มากเขาจะระเหยความชุ่มชื้นขึ้นไปบนท้องฟ้าไปผสมกับส่วนประกอบในท้องที่ ทำให้มีฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาลและเมื่อฝนฟ้าตกลงมาเขาก็จะเก็บน้ำไว้ที่ต้นไม้และก้นในราก ทำให้เกิดน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์อย่างที่เราขุดน้ำที่ผืนดิน เราก็คจะได้น้ำอย่างสมบูรณ์ แม้ว่าฝนจะแล้งไปชั่วระยะหนึ่ง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าถือว่าเป็นนิมิตรหมายที่ดีที่คนไทยตื่นตัวรู้จักว่าน้ำเป็นส่วนสำคัญในโลก อันที่จริงแล้วนักวิชาการทั่วโลกพูดว่า น้ำเป็นของจำกัดในโลกนี้ไม่ว่าประเทศไทยทั้งนั้น และต้นไม้เองปัจจัยสำคัญที่ทำให้แผ่นดินชุ่มชื้นและก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ฟ้าฝนตก เดียวนี้ท่านทั้งหลายคงจะได้ยินผู้แก่ผู้เฒ่าจะพูดว่าสมัยนี้ฝนฟ้าไม่ตกตามฤดูกาลทำให้การเพาะปลูกลำบากประเทศไทยเรามีชื่อเสียงมานาน ในฐานะที่ว่าเป็นประเทศที่สามารถผลิตพืชพันธุ์ ธัญญาหารเลี้ยงตนเองเรามีข้าวบริโภค เรามีอาหารต่างๆ เลี้ยงตัวเอง ซึ่งข้าพเจ้าอยากให้ท่านทั้งหลายทราบว่า ความสำเร็จอันนี้ไม่ใช่ของง่าย เดียวนี้ทั่วโลกหลายประเทศ หยุดการเป็นประเทศที่ผลิตอาหารเลี้ยงตนเอง ต้องสั่งซื้อต้องนำมาจากประเทศต่างๆ ซึ่งทำให้การตัดสินใจในประเทศนั้นๆ ไม่เป็นอิสระภาพเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถือว่าวันนี้เป็นวันที่นิมิตดี ท่านทั้งหลายราษฎรของประเทศไทยลุกขึ้นมาาร่วมกันรักษาทรัพยากรที่หายากที่สุดในโลก และไม่มีวันจะเพิ่มขึ้นมาในโลกนี้ คือ “ น้ำ ” น้ำที่เป็นสายธารแห่งชีวิตน้ำเป็นผู้ชุบชีวิตเราตั้งแต่ก่อนเราเกิด เวลาที่เราอยู่ในท้องแม่เราต้องลอยอยู่ในน้ำ เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนที่เกิดมีแก่ชีวิตของพวกเราที่ยังเป็นเด็กเล็กๆ อยู่ เพราะฉะนั้น ในการที่ท่านมีความปรารถนาดีที่จะพิทักษ์ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์ ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จสมดังประสงค์ทุกประการ ซึ่งความสำคัญของท่าน หมายถึงความสำคัญของประเทศไทย และคนไทยในอนาคตนั่นเอง

บัดนี้คนทั้งหลายไม่ทราบที่เราตัดป่า เราทำลายแหล่งชีวิตของเรา ข้าพเจ้าจึงเลือก
คำว่า **“พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต”**

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ สาขาธนบุรี จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรม
ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ขึ้น เพื่อจัดตั้งเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและ
ควบคุมไฟป่า และเพื่อสนองแนวพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงมีพระมหา
กรุณาธิคุณโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อันเชิญพระนามาภิไธย สก. ประดับบนผ้าผูกคอ
“พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต” ที่จะมอบให้ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม
เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นสริริมงคล และเป็นเครื่องยึดมั่นในอุดมการณ์ที่จะกระทำความดี สร้างความสามัคคี
เป็นน้ำใจเดียวกัน ในการที่จะพิทักษ์รักษาดูแลพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นสมบัติของแผ่นดินสืบไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อถ่ายทอดพระราชปณิธานและความห่วงใยพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีต่อทรัพยากรป่าไม้ของชาติ
ให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีความเข้าใจและรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ โดยร่วมกันดูแลรักษาป่า
เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะ

๒.๒ เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันของราษฎรในพื้นที่ ตั้งแต่หมู่บ้านจนระดับชุมชนใหญ่ๆ ให้
เกิดความรัก ห่วงแหน และความเป็นเจ้าของป่าด้วยกันและอุดมการณ์การเข้าร่วมกันในการป้องกันรักษาป่า
ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับราษฎรในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม

๒.๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกและอุดมการณ์ร่วมกันในการป้องกันรักษาป่าระหว่าง
เจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม

๒.๔ เพื่อให้ราษฎรผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจต่อทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า
และวิธีการอนุรักษ์ ตลอดจนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อขยายผลสู่ญาติ พี่น้อง ในครอบครัวและ
ชุมชนต่อไป

๒.๕ เพื่อจัดตั้งองค์การราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ในชุมชนที่อยู่ในและรอบพื้นที่
ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นเครือข่ายในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ ราษฎรอาสาสมัครในท้องที่ หมู่ที่ ๑ บ้านธารน้ำทิพย์ ตำบลธารน้ำทิพย์ อ.เบตง จ.ยะลา

๓.๒ ราษฎรอาสาสมัครในท้องที่ หมู่ที่ ๒ บ้านบาเตตุแง ตำบลธารน้ำทิพย์ อ.เบตง จ.ยะลา

๓.๓ ราษฎรอาสาสมัครในท้องที่ หมู่ที่ ๓ บ้านกาเป๊ะ สาละง ตำบลธารน้ำทิพย์ อ.เบตง จ.ยะลา

๓.๔ ราษฎรอาสาสมัครในท้องที่ หมู่ที่ ๔ บ้านจาเราะซุซ ตำบลธารน้ำทิพย์ อ.เบตง จ.ยะลา
รวมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ ดำเนินการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และนันทนาการ

๔.๒ การบรรยายในหัวข้อต่างๆ ได้แก่

- ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
- การดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนว

พระราชดำริ

- ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย
- ปศุสัตว์กับการพัฒนาอาชีพ
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้
- ความรู้เรื่องไฟฟ้า
- การจัดตั้งองค์กรและสร้างเครือข่าย (รสป.)
- ภารกิจหลักและมาตรการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่รับผิดชอบ
- การจัดการป่าสงวนแห่งชาติ
- การรักษาสุขภาพและการปฐมพยาบาล
- การบริหารจัดการดินและน้ำ
- เส้นแบ่งเวลา
- ทักษะชาวบ้าน
- วิกฤติการณ์เศรษฐกิจชุมชน
- สถานีอาชีพ

๔.๓ ภาคปฏิบัติ/นันทนาการและกิจกรรม ดังนี้

- พิธีเปิดการฝึกอบรม
- กิจกรรมสร้างอุดมการณ์ จิตสำนึกร่วม ความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ
- การบริหารร่างกายประจำวัน
- การนำเสนอเรื่อง “ วิกฤติเศรษฐกิจ ” สภาพการเงินในหมู่บ้าน
- กิจกรรมระดมความคิด “ ทุกข์หรือปัญหาของหมู่บ้าน ” และนำเสนอ
- กิจกรรมระดมความคิด “ ทรัพยากรในท้องถิ่น ” และนำเสนอ
- กิจกรรมระดมความคิด “ การวางแผนจัดการที่ดินและน้ำ ” และนำเสนอ
- กิจกรรมสรุปฝึกประจำวันและเคารพธงชาติ

- กิจกรรมได้วาที “ อยู่ในป่าดีกว่าอยู่ในเมือง ”
- พิธีการเกี่ยวเนื่องกับสัญลักษณ์และความหมายของ รสทป.
- พิธีการจุดเทียนปัญญาและอุดมการณ์
- เกมป่าคุณค่ามหาศาลและการคำนวณมูลค่าจากป่า
- กิจกรรมโฉมหน้าตัวการตัดไม้ทำลายป่า
- กิจกรรมระดมความคิด “ ปัญหาที่เกิดกับป่าบ้านเรา ”
- กิจกรรมระดมความคิด “ แนวทางการดูแลรักษาป่า ”
- พิธีปิด และการรับผ้าผูกคอ – วุฒิบัตร
- การปลุกต้นไม้และบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน
- กิจกรรมการจัดตั้งองค์กร รสทป. ประจำรุ่น
- พิธีอำลาและขอขมา

๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กำหนดการฝึกอบรมเป็นเวลา ๔ วัน ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๖. สถานที่ดำเนินการ

ณ ศาลาอเนกประสงค์ บ้านจาเราะชูชู หมู่ที่ ๔ ตำบลธารน้ำทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๗. วิทยากร

- ๗.๑ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
- ๗.๒ เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- ๗.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ดำเนินการ
- ๗.๔ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานในพื้นที่
- ๗.๕ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนราธิวาส
- ๗.๖ หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๘. ผลสัมฤทธิ์

ผลผลิต มีผู้ผ่านการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐

ผลลัพธ์ เกิดองค์การราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ในพื้นที่จนสามารถหยุดทำลายป่า และมีความร่วมมือระหว่างราษฎรในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้อย่างมีจิตสำนึกร่วมและเป็นรูปธรรม

๙. ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม จำนวน ๑ รุ่น เป็นเงินรวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๑๔,๙๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากงบดำเนินงาน แผนงาน ยุทธศาสตร์อนุรักษ์ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ โครงการ ปกป้องผืนป่าและร่วมพัฒนาป่าไม้ให้ยั่งยืน กิจกรรมหลัก อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม กิจกรรม ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.)

๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑๐.๑ ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ สาขาบุรีรัมย์

๑๑. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

- ๑๑.๑ ที่ว่าการอำเภอเบตง
- ๑๑.๒ สำนักงานเทศบาลตำบลธารน้ำทิพย์
- ๑๑.๓ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลธารน้ำทิพย์
- ๑๑.๔ เกษตรอำเภอเบตง
- ๑๑.๕ ด่านตรวจสัตว์ป่าเบตง
- ๑๑.๖ สถานีควบคุมไฟป่าจังหวัดยะลา
- ๑๑.๗ สถานีตำรวจภูธรเบตง
- ๑๑.๘ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๕
- ๑๑.๙ กองร้อยป้องกันชายแดนที่ ๔

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑๒.๑ ราษฎรในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และร่วมกันดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน
- ๑๒.๒ มีการจัดตั้งองค์การราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ในชุมชนที่อยู่และรอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นเครือข่ายในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
- ๑๒.๓ เป็นการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของราษฎรในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับชุมชนใหญ่ให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้
- ๑๒.๔ เกิดทัศนคติที่ดีและส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่

๑๓. การติดตาม และประเมินผล

๑๓.๑ ให้ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า รายงานผลการดำเนินโครงการให้
สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ สาขาพระราชวังสราญราษฎร์

๑๓.๒ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ สาขาพระราชวัง ติดตามผลและ
ประเมินผลโครงการทุกระยะและรวบรวมรายงานผลการดำเนินโครงการให้กรมป่าไม้ทราบต่อไป

(ลงชื่อ)

ผู้เขียนโครงการ

(นายสันต์ ลือศรี)

นิติกร

(ลงชื่อ)

ผู้ตรวจสอบ/ผู้เสนอโครงการ

(นายวรวิทย์ ไชยรากาศ)

ผู้อำนวยการส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

(ลงชื่อ)

ผู้อนุมัติโครงการ

(นายชาติ วีระเพ็ชร์)

ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ สาขาพระราชวัง